

## PRAKTISCHE INFO

### WANDELLEN IN HET LAND VAN EMILE VERHAEREN



#### STARTPLAATS EN PARKING

Het vertrek- en eindpunt van de deze wandeling is het Emile Verhaerenmuseum, Emile Verhaerenstraat 71 te Sint-Amands. Parkeren kan je even verderop aan de Kaai.

#### HOE WANDEL JE DE ROUTE?

Deze route volgt het wandelnetwerk "In het land van Stille Waters", een realisatie van Toerisme Provincie Antwerpen. Het is een netwerk van wandelpaden die elkaar kruisen op genummerde knooppunten, waarmee jezelf gemakkelijk je eigen traject kan uitstippelen. Je hoeft dus alleen de knooppuntennummers in de juiste volgorde te vinden.

#### KNOOPPUNTEN

**Basistraject:** Emile Verhaerenmuseum – 80 – 84 – 83 – 82 – 81 – 79 – 77 – 78 – richting 80 – Emile Verhaerenmuseum  
**Verlenging:** Emile Verhaerenmuseum – 80 – 84 – 83 – 82 – 81 – 79 – 77 – 78 – 74 – 35 – 36 – 37 – 39 – 101 – 78 – richting 80 – Emile Verhaerenmuseum

#### LENGTE

Basistraject: 5 km  
Verlenging: 12 km (met lus Mariekerke)

#### TOEGANKELIJKHEID

Het basistraject is volledig toegankelijk voor rolstoelgebruikers. De verlenging loopt over niet verharde wegen.

#### COLOFON

Realisatie: Gemeente Sint-Amands, Emile Verhaerenmuseum, Toerisme Klein-Brabant-Scheldeland, Gerda Cardon  
Opmaak: Factum  
Kaart: © NGI - Autorisatienummer A3292  
Foto's: Emile Verhaerenmuseum, Toerisme Scheldeland, André Van de Velde  
VU: Emile Verhaerenmuseum  
Depotnr.: D/2016/180/2

#### MEER INFORMATIE

##### Toerisme Klein-Brabant-Scheldeland vzw:

Boomstraat 1 te Bornem, T 08 899 28 68, E info@tkbs.be, W [www.toerismekleinbrabant.be](http://www.toerismekleinbrabant.be)

##### Provinciaal Museum Emile Verhaeren:

Emile Verhaerenstraat 71 te Sint-Amands, T 052 33 08 05, E [verhaerenmuseum@skynet.be](mailto:verhaerenmuseum@skynet.be), W [www.emileverhaeren.be](http://www.emileverhaeren.be)

##### Gemeentehuis Sint-Amands:

L. Van der Looystraat 10, 2890 Sint-Amands

©2016 Toerisme Provincie Antwerpen  
[www.provincieantwerpen.be](http://www.provincieantwerpen.be)



#### 4. STEENOEVENS

De Steenoevens bevinden zich op de plek waar vroeger een oude machtige hoeve stond. Al in de 16e eeuw werden hier bakstenen gebakken in veldovens. In de 18e eeuw evolueerde het geheel naar een handelshuis. De hoeve werd een bruisend economisch centrum dat in de loop der tijd onder meer de functies van aanlegplaats met veerdienst, blekerij, herberg en boerderij had. Veel van dit prachtige gebouw ging in de loop der jaren verloren maar de Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon startte een boeiend en vernieuwend project dat de oude hoeve weer doet herleven. Een groot deel van de gebouwen is intussen heropgebouwd en gerestaureerd en ook de wijngaard is opnieuw aangelegd.

#### 5. DE SCHELDE

De Schelde is de levensader van Klein-Brabant en de belangrijkste verbinding tussen Antwerpen en de overige Vlaamse steden. De 225 meter brede stroom en haar oevers zorgen voor een prachtig landschap dat tot de verbeelding spreekt van iedere natuurliefhebber. Ver van alle drukte ontdekken we een schilderachtige omgeving die dit landschap tot een unicum in West-Europa maakt. Emile Verhaeren heeft de Schelde in een van zijn gedichten onsterfelijk gemaakt.

#### 6. STANDBEELD DE VEERMAN – VEER

De plaats waar de steiger van het veer ligt, is reeds van ver te herkennen aan het standbeeld De Veerman van de beeldhouwer Marc Macken (1913-1977) en verwijst naar het gelijknamig gedicht van Emile Verhaeren (*Le Passeur d'eau*). Het werd op 27 november 1966 aan de gemeente Sint-Amands geschonken naar aanleiding van de 50e verjaardag van het overlijden van Verhaeren. Het veer maakt de oversteek naar Kastel en Moerzeke.

#### 7. KAAI - VEERHUIS – STANDBEELD EMILE VERHAEREN

Vanop de Kaai heb je een prachtig panorama op Mariekerke en de machtige Schelde die hier een brede bocht maakt richting Antwerpen. Centraal op de kaai staat het beeld van Emile

Verhaeren van de hand van Leopold Van Esbroeck, dat in 1985 werd onthuld. Aan de Kaai bevindt zich ook het Veerhuis. Omstreeks de jaren 1900 was hier een herberg gevestigd. Het huisje werd in 1968 volledig 'gerestaureerd'. Maar niets herinnert nog aan de bescheiden visserswoning van weleer. Van 1955 tot 1996 was hier het Verhaerenmuseum gevestigd. Vandaag doet het veerhuis in de zomermaanden dienst als toeristisch infopunt.

#### 8. GRAFMONUMENT EMILE VERHAEREN – MARTHE MASSIN-TUIN

Emile Verhaeren kwam op 27 november 1916 om het leven bij een treinongeval in het station van Rouen. Hij werd aanvankelijk begraven op het kerkhof van Adinkerke en later overgebracht naar Wulveringem. Op 9 oktober 1917 werd zijn stoffelijk overschot opgeborgen in zijn monumentale grafmonument aan de Schelde. Het monument, gebouwd naar een ontwerp van architect Louis Van der Swaelem, (1883-1929) is gelegen op de waterlijn van de Schelde en ziet er uit als een aangemeerde boot. Zo leeft het als het ware met de stroom mee. In 1955 - naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de dichter - werd Marthe Massin, die haar man tot 1931 overleefde, in het graf bijgezet. Het monument werd gevoelig vergroot en aangepast door architect Jan Lauwers. In 2008 werd het grafmonument gerestaureerd en op een hoger niveau gebracht om het te vrijwaren van overstromingen. Aan de overkant van de dijk bevindt zich de Marthe Massin-tuin met het beeld 'Liefdesgetijden' van Jan Mees.

#### 9. KERK MARIEKERKE – MONUMENT HAMMENECKER

De kerk van Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemel-opgenomen is op het hoogste punt van Mariekerke gelegen. De huidige kerk werd na de brand van 1914 in 1925 heropgebouwd. Alleen de witstenen toren met laat-romaanse onderbouw bleef bewaard. In de kerk kan men verschillende kunstwerken bewonderen. Voor de kerk bevindt zich het standbeeld van de priester-dichter Jan Hammenecker. Het is op deze plek dat om de vijf jaar het passiespel 'Christus aan de Schelde' opgevoerd wordt. Aan de dijk bevindt zich het veer van Mariekerke met de overzet naar Moerzeke. In deze omgeving zien we ook een kopie van een vissersboot, een Mariekerkse jol. De geschiedenis van de visserij wordt toegelicht in het Visserijmuseum, gelegen in de Omgangstraat.



#### MELDPUNT RUTEDOKTER

Ontdek je een probleem tijdens je wandeling? Is een bordje verdwenen, beschreven of uitgerukt? Vul het meldingsformulier in op [www.rutedokter.be](http://www.rutedokter.be). Op diezelfde website vind je bovendien up-to-date informatie over werken en omleidingen.

De informatie werd met zorg verzameld. Wijzigingen zijn altijd mogelijk maar vallen niet onder de verantwoordelijkheid van de uitgever.



# WANDELLEN IN HET LAND VAN EMILE VERHAEREN

Sint-Amands



## EMILE VERHAEREN, DE EUROPESE DICHTER

Emile Verhaeren schreef vele gedichten over de grootstad en de nieuwe tijd waarin hij leefde, over de liefde en over Vlaanderen. Hij woonde in Brussel, Parijs en Roisin, maar had ook een voorliefde voor wandelen. Het maakte deel uit van zijn dagelijks bestaan. Elke dag, nadat hij 's morgens gewerkt had aan zijn gedichten, trok hij er op uit om te gaan wandelen. Het is dan ook geen toeval dat de dichter meerdere keren al wandelend werd uitgebeeld.

Ook in de streek van Klein-Brabant liet Verhaeren zijn sporen na. Zijn geboortedorp en zijn jeugdijaren in Sint-Amands bezong hij in *Les Tendresses premières* (1904), maar ook in andere bundels komen er verschillende gedichten voor die hun inspiratie ontegensprekelijk in de streek gevonden hebben. Vermelden we alleen nog maar zijn 'Schelde'-gedicht (*Les Héros*, 1908) of het onsterfelijke gedicht over 'De Veerman' (*Les Villages illusoirs*, 1895). Ook in onze streek maakte Verhaeren lange tochten langs veldwegen en dijkpaden. Het landschap en het leven langs de Schelde zijn sinds honderd jaar uiteraard veranderd, maar op een of andere manier kunnen we nog steeds in de sporen van Verhaeren stappen.



Emile Verhaerenmuseum (1)



Grafmonument (8)



Scheldezicht aan het monument (8)

### 1. EMILE VERHAERENMUSEUM EN GEBORTEHUIS

Het Emile Verhaerenmuseum werd opgericht in 1955 en herbergt een mooie collectie bibliotheek boeken, alsook kunstwerken geïnspireerd door de dichter Emile Verhaeren. Het museum heeft een heel aparte inrichting en is zeker een ontdekking waard. Op deze locatie bevond zich omstreeks de jaren 1900 de olieslagerij van de familie Verhaeren. Naast het museum bevindt zich het geboortehuis van Emile Verhaeren. In dit pand met nr. 69 werd de dichter in 1855 geboren. In die periode was er de stoffenwinkel van zijn moeder gevestigd. Let op de tweetalige bronzen herdenkingsplaat die in 1920 werd aangebracht.

### 2. KERKSTRAAT EN SINT-AMANDUSKERK

Op de hoek van de Kerkstraat en de Romain Steppestraat bevindt zich een houten Christus aan het kruis, die in Verhaerens gedicht *Mon Village* ('Mijn Dorp') genoemd wordt. De Kerkstraat is een van de belangrijkste straten van Sint-Amands. Er bevinden zich verschillende geklasseerde woningen uit de 17e en 18e eeuw. Vermelden we de vroegere herberg A la Belle Alliance met een neo-Vlaamse renaissancestijl. De straat wordt gedomineerd door de Amanduskerk met haar trotse toren. Met zijn 67 m is het de hoogste toren van Klein-Brabant. In de nacht van 3 op 4 augustus 1865 werd de toren in de as gelegd door een bliksem-inslag. Verhaeren verwerkte deze gebeurtenis in het gedicht *Le Sonneur* ('De Klokkenuider').

### 3. DAM EN DE KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW TEN DONKERE

De Dam is één van de oudste en meest pittoreske straatjes van Sint-Amands. De naam verwijst naar de oude Schelddedijk die aangelegd werd om de laaggelegen huizen te beschermen tegen het wassende Scheldewater. De Dam zag in vroegere tijden uit op drassige meersen. De straat was destijds gekend voor haar mandenmakerij. Op het einde van de Dam, nabij het kerkhof, bevindt zich de kapel van Onze-Lieve-Vrouw ten Donkere, ook wel de Donkere Kapel genoemd. Deze kapel uit het midden van de 17e eeuw was populair bij bedevaarders. De madonna werd er aanroepen ter genezing van allerhande oogziekten.



#### LEGENDE

- aanlooproute
- wandelroute
- verlenging
- 6,9 kilometeraanduiding
- 6 herkenningspunt
- 37 wandelknooppunt
- kerk
- kapel
- picknickbank
- café
- veerdienst
- natuurgebied